

СИРМА ДАНОВА (12.11.1984 – 22.10.2023)

Владимир Сабоурин

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

Сигурно не бива аз да пиша този възпоменателен текст за литературния историк Сирма Данова, но нощта след смъртта ѝ ще е дълга и писането е единственото възможно бдение.

Познавам я от времето, когато беше студентка първи курс „Българска филология“ във Великотърновския университет, където ѝ преподавах антична литература. После тя се премести в Софийския университет и пътищата ни се пресякоха отново след пауза първо като любовници и след друга пауза – като съпрузи. После имаше и трета пауза, след като се разведохме.

По странно и на пръв поглед натрапливо стечение на обстоятелствата тези паузи ни държаха колкото на разстояние, толкова и свързани. След последната, настъпила вечерта на 22 октомври, имам усещането, че ще е същото.

Без да е поетеса, което винаги ми е импонирало у нея – чист литературен историк, без обичайните, станали почти задължителни за гилдията квази-поетични финтифлюшки, и без аз да съм Тед, Сирма много ми прилича на Силвия. Свърхнадареното момиче от една по американски мощна провинция, от неакадемичен и нелитературен джинс, с чистия дар и стремеж, който не е наследствена харизма, а метеоритно врязване в плътната атмосфера на чужда планета.

Винаги съм усещал в това нейно идване от другаде нещо много сродно. След дългите години, прекарани заедно, мога да кажа, че двама идещи от другаде трудно живеят заедно, защото за съжителството е добре поне единият, поне едната да е оттук, но дълбоко у себе си остават, всеки един за себе си, но и за другия, лоялни на това общо, макар и различно при всеки един, свързващо ги от другаде.

Чист историк на българската литература при Сирма Данова означаваше анахроничната, на непобедима в младежката си виталност вяра в автономността на литературното – в крайна сметка, неговата несводимост към историята и народа, която определя двата ѝ големи изследователски избора: Пенчо Славейков и Паисий Хилендарски. При първия наблюдавах и четях в реално време писането ѝ в щастливите години на началото на съвместния

ни живот. За втория Сирма писа вече умирайки от левкемия, избирайки го вместо химиотерапия. Това сигурно не е избор, но ето текста.

Там не съм чел нищо, но виждах как пламъкът плющи и пращи преди угасване. Доколкото я познавам, навярно там също контрафактично се е причастявала към живота на литературата – автотеличен, автономен – тъкмо при бащата на българската история.

Литературата е живот. Почивай в мир, момиче от голямата река и прериите.

SIRMA DANOVA (12.11.1984 – 22.10.2023)

✉ **Prof. Vladimir Sabourin, DSc.**

University of Veliko Turnovo

E-mail: v.sabourin@ts.uni-vt.bg